

молочність – від 211 кг (лімузинська) до 229 кг (симентальська), тобто на 11-29 кг вище стандарту. Корови мають добрі відтворні здатності. У господарстві відпрацьована технологія зимово-весняних отелень. Міжотельний період знаходиться в межах від 376 (абердин-ангус) до 405 днів (симентал), а збереженість телят становить 90-99%. Телята народжуються крупними з чітко вираженим статевим диморфізмом. Ліміти живої маси при народженні за породами: бугайців 37 кг (абердин-ангус) – 40 кг (симентал); теличок – 34-39 кг. Найбільше двоєн одержано у корів симентальської породи – 10,5%; у корів герефордської – 3,6%, абердин-ангуської – 2,6%, лімузинської – 1,2%.

Середньодобові прирости бугайців за період підсису становлять 848-989 г; теличок – 751-918 г.

Вивчена генеалогічна структура. Виділені і одержали розвиток генеалогічні лінії: у стаді абердин-ангуської породи – Райто В 15617126, що одержала розвиток через бугаїв Барда 135 і Бурбона 0138; Райто Івера 865 через Бармена 238А, Кволізера 1954; Травелера 9250717 через Травела 154А; Шоушоуна 548 через Тренда 315. За даними оцінки перспективними є лінії Райто і Райто Івера.

У симентальській породі одержує розвиток лінія Абрикота 55311 через бугая Сома А67; в лімузинській – Карнавала СІМ 72 через бугая Оратора 25; в герефордській Діскавері р2266943 через Спрінтера 247.

Отже, в умовах України тварини зарубіжних порід добре акліматизувалися, проявили високу продуктивність та добрі племінні якості, стали основою створення вітчизняних порід і типів м'ясної худоби.

УДК 636.082.22

М.П.ДЕМЧУК, Ю.І.ГОЛУБЧУК, Ю.В.ПИЛИПЧУК

ІНТЕР'ЄРНІ КРИТЕРІЇ АДАПТАЦІЇ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

У системі селекційної роботи з великою рогатою худобою значної уваги заслуговує об'єктивна оцінка здатності тварин протистояти несприятливим факторам зовнішнього середовища. Одним з перспективних напрямів оцінки цих якостей у племінних тварин є гематологічні дослідження.

Ефективність застосування різних гематологічних тестів при визначенні адаптаційної здатності тварин вивчали на поголів'ї тварин НВО агрофірми "Наукова" Дніпропетровської області, племзаводів "Чайка", "Олександрівка" і "Дзвінкове" Київської області. В агрофірмі "Наукова" такі дослідження проведені на поголів'ї трьох груп корів-первісток і двох груп телиць трьохмісячного віку – дочок досліджених корів.

У цих тварин в лабораторії генетики Національного аграрного університету були визначені такі інтер'єрні показники: вміст гемоглобіну, кількість еритроцитів та лейкоцитів, в'язкість, гематокрит, загальний білок та білкові фракції, бактерицидна та лізоцимна активність.

Найбільші відмінності між клінічно здоровими і хворими коровами спостерігалися за гемоглобіном (94,1 проти 88,5 г/л) і лейкоцитами (9,63

проти 13,40 тис/мкл). Бактерицидна активність сироватки крові становила 52,37% – у здорових проти 47,04% – у хворих корів, а за лізоцимом ці відмінності були менші (58,04% проти 54,28%).

При порівнянні з коровами, які були імпортовані в минулі роки з Данії, встановлено перевагу останніх за гемоглобіном (116,2 г/л), бактерицидною активністю сироватки крові (56,65%), а також лізоцимом (67,80%). Хворі корови характеризувалися зниженою кількістю альбумінів в сироватці крові (9,9 проти 21,8 та 19,4).

Між групами телиць трьохмісячного віку відмінності в досліджуваних показниках були незначні. Це свідчить про те, що вже в першому поколінні відбувається їх акліматизація.

Проведені через рік індивідуальні дослідження клінічно здорових корів, імпортованих з Голландії, показали, що вміст гемоглобіну в більшості тварин збільшився і в середньому становив 109,8, кількість еритроцитів змінилася як в бік збільшення, так і зменшення, а в середньому зменшилася на 0,07 млн/мкл. У всіх корів зросла кількість лейкоцитів, збільшилася в'язкість крові і гематокрит. Отже, в процесі акліматизації гематологічні показники значно поліпшуються.

Порівняльна характеристика корів різних господарств показує, що за гемоглобіном найбільші показники були в імпортованих з Данії корів племзаводу "Олександрівка" (127,0 г/л), а у голштинізованих корів племзаводу "Чайка" вони були на рівні корів агрофірми "Наукова" (102,0 г/л). За еритроцитами, лейкоцитами, в'язкістю крові та гематокритом між господарствами суттєвих відмінностей не спостерігалось. У нетелів від імпортованих з Голландії корів був найвищий вміст гемоглобіну (130,0 г/л), в'язкість крові (6,7), гематокрит (5,9%), а за еритроцитами вищі показники мали тварини племзаводу "Дзвінкове" (6,8 млн/мкл).

Встановлено, що у групі нетелів, які були завезені в агрофірму "Наукова" влітку, гематологічні показники були кращі, ніж у нетелів, які народилися в господарстві. Отже, можна вважати, що на процес акліматизації певний вплив мають строки завезення тварин і перевагу слід віддати завезенню тварин влітку.

Проведені дослідження свідчать, що інтер'єрні показники більшою мірою характеризують загальний стан тварин в досліджуваних стадах і групах, можуть дати певне уявлення про їх адаптованість до конкретних умов утримання та господарювання, а також виступають досить інформативними критеріями процесів акліматизації. В той же час вони не можуть характеризувати специфічні риси окремих порід і відрідь худоби, якщо порівняння здійснюється не в спеціальних дослідженнях, де всі фактори зовнішнього середовища аналогічні.